

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Sallû alâ seyyidina Muhammed,
Sallû alâ mürşidina Muhammed,
Sallû alâ şemsidduha Muhammed,
Sallû alâ bedriddüca Muhammed,
Sallû alâ nûrilhüda Muhammed.

El-evvelü Allah, el-âhîru Allah, ez-zâhiru Allah, el-bâtını Allah, hayrihi ve şerrihi min-Allah.

Oldur evvel, oldur âhir, oldur bâtın, oldur zâhir, Tabib oldur, habîb oldur, tayyip oldur, tâhir oldur, hâzir oldur, nâzır oldur, rezzâk oldur, vehhab oldur, mümît oldur, muhyî' oldur, fettâh oldur, âlim oldur, hâdi oldur, raûf oldur.

İlâhi! Binbir ismin hakkı için, ilâhî zatı-izzet-meâbın hakkı için, ilâhi! yüzdört kitabın hakkı için, bizlere dininde metanet, akaidinde selâmet, şeriatında kemâlât ihsan eyle! İlâhi! «**Lâ ilâhe illâllah Muhammed Resûlullah**» hürmetine tâbe-seher gözlerine gaflet uykusu girmeyen, aşkınla ciğerleri yanık, gözleri yaşlı dinde uyanık, yolunda sadık, sünneti resûle muvafık kulların hürmetine biz kullarına günahlarımızda mağfiret, lisanımıza fesahat, kelâmnda belâgat, akılda feraset, bütün ahvalimizde letâfet ibadat-u-âmelde ihlâs, kuvvet; mü-tâlâada dikkat, Kur'anı-azimüşşanı kıraat nasip eyle.

Yarabbi! Ya kerîm, Ya rahmân, Ya rahîm, Ya melîki, Ya kuddûs, Ya selâmü, Ya mü'min, Ya müheymin, Ya azizü, Ya cebbâr! Âmâli salihlerde lezzet, bedenimize sıhhat, ruhumuza saadet, vücudümüze hiffet, mallarımıza kazancımıza ve ömrümüze bereket verip gönüllerimizi hoşnud eyle! Bizleri, cömert kullarından eyleyüp, mallarımızda sahavet, iki cihanda ulu devlete nail eyle!

Yarabbi! Ahbablarımıza şefkat, devletimize adâlet, as-

keri islâma nusreti selâmet ihsan eyle düşmanlarımızı mihneti hezimet ile makhûru perişan eyle.

Ey kerimlerin kerîmi, ey istediğini istediğine veren Allah! Geçmişlerimize rahmet, bâkide kalanlara afvu âfiyet, vâdesi yetenlere son nefeste iymânı kâmil ve kelime-i şehadet, kabir azabından hıfzı emin, kabirde nimet, haşirde izzet, arastatta şefâat, hasımlar elinden necât; sualde, hisapta, mîzanda, sıratıta selâmet, Cennete rihlet, derecelerimize rıfat, ridvanı ekbere vüslat nasib eyle ve cemâlinle de müşerref kıl.

Buradan dağılmadan cümlemizi nigâhı iltifatı Ahmediyene nail eyle yarabbi! İşittiklerimizle âmil olmak ve ihlâs ile yapmak nasip eyle yarabbi! Bu dersin tesirini halk eyle yarabbi!

Bî-hürmeti Tâhâ ve yâsin ve selâmün-alel-mürselin-vel-hâmdülillahi-rabbil âlemin.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمٍ
الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ①

(Bismillâhirrahmanirrahîm. Yâ eyyühelleziyne âmenû izâ nûdiye lis-salâti min yevm-ilcumuati fes'av ilâ zikrillâhi ve zerul-bey'a zâliküm hayrun leküm, in küntüm ta'lemün).

Cum'a sûresi: 9

Meâli kerîmi:

Ey benim varlığıma, birliğime, noksan sıfatlardan münezze, kemâl sıfatlarla muttasıf olduğuma, vahdaniyyetime iymân eden ve meleklerime ve kitaplarıma ve Resûllerime ve bâhusus hatemül-enbiya, serdarı Resûl olan Muhammedime gönül verip ona iymân eyleyen kullarım! Cuma günü öğle vakti, dâvetim olan ezan okunduğu vakit, dâvetime icabet edip, alış-verişinizi terk edip, hemen zikrime koşunuz! Sizin böyle yapmanız sizin için hayırlıdır. Eğer, bana iymân edip, benim vaidimi ve vâ'dimi biliyorsanız..

Ey iymân eden âşîku sâdıklar ve kalbleri aşkı ilâhî ile yanıklar! Ey seherlerde uyanıklar ve nereden gelip nereye gideceklerini bilenler ve hilkatlerinin sebebini öğrenenler. İnsanlar birbirlerinden akılca, güzellikçe, vücutça, malca, ne sebçe üstün yaratıldıkları gibi; seneler, aylar, haftalar ve günler de birbirlerinden faziletli yaratıldılar. Dünyada herşey böyle. Ağaçlar, meyvalar, hayvanlar, taşlar ve topraklar.. Hattâ cennâtın derecâtı, cehennemın derekâtı da böyle. Hastalıklar da refah da böyledir. Bunun böyle olması Allahın varlığına, hâkim olmasına herşeyi istediği gibi yaratmasına delildir. Bizim gibi gafillere vahdaniyyeti-ilâhî ve kudreti-sübhaniyyeyi anlatmağa açık bir ibrettir.

Güneşin harareti, tabiatın durumu, yağmurların yağması, rüzgârın esmesi ile hasıl olan kuvvetle bu kâinat meydana gelse idi, herşeyin aynı olması lâzım gelirdi. Halbuki, kırk çeşit armudun, elli çeşit elmanın cinsleri bir olduğu halde hepsi elma, hepsi armut, hepsinin tadı ayrı, rengi başka, kokusu gayrı şeylerdir. Bir tencerede kaynayan yemek ise aynı kapta, aynı ateşte aynı usta ile tadı bir oluyor. Beri tarafta bir bostanda aynı bostan, aynı bostancı, aynı toprak, aynı su olduğu halde dut'daki tad, biberdeki acılık acaba nedendir?!.. Kavun karpuz, soğan ve saire hepsinin tadı, rengi ayrı ayrı ve birbirinin zıddıdır. İşte bu da Allahın kudretine delil, varlığına, şahid, san'atına bürhandır.

Yukarda söylediğim gibi, hepsi birbirinden ayrı, birbirine fâik, velâkin birbirine muhtaç olarak yaratılmış. Zira, birinin dîn, düşük olması, diğerinin kıymetini göstermekte. Diğerinin kıymeti, diğerinin miktarını bildirmekte. Gecenin halk olunması, gündüzün kıymetini, Kâfirin halk olunması mü'minin iymanının izharına delil olmada Acının halk olması, tatlının kıymetini fark ettirmeğe sebep oluyor. Ârifin irfanı, kâfirin gafletini beyan için kâfidir. Hastanın hastalığı olmasa, sıhhatin kıymetini kim bilirdi? Esaret olmasa, hürriyetin kıymetini kim anlayabilir? İşte, hep derecat, hep sırrı ilâhi, Ârifler için görülüp değerlenen şeyler, gafiller için fark yok. İşte, bu böyle olduğu gibi, senelerin de birbirine fâikiyyeti vardır.

Bu nasıl olur deme! Bir asırda bir zat geliyor. O asır onun ile iftihar etmede. Meselâ; Efendimizin dünyayı şereflendirdiği senelere vakti-saadet diyoruz. Keza ayların şereflileri

mübarek Ramazan, Recep, Şaban, Muharrem. Gecelerin şereflipleri ise Kadir gecesi, Berat gecesi, Cuma gecesi, Pazartesi gecesi, Mevlûd gecesi, Mirac gecesi, iki bayram gecesi, Recep ayının ilk gecesi, Zilhiccenin on gecesi. Şu âyeti kerîme bu farklı derecatı bildirmektedir.

وَالْفَجْرِ وَلَيَالٍ عَشْرٍ

(Vel-fecri ve leyâlin aşrin).

Fecr sûresi: 1

Kimi âyetle, kimi hadisle teyid edilmiş, bildirilmiş.

Gündüzlere gelince, Bedir cengi günü, Hüneyn günü, Fet-hi-Mekke günü, Resûl Aleyhisselâmın yaşadığı günler, Hz. Ebu Bekir, Hz. Ömer, Hz. Osman ve Hz. Ali'nin yaşadıkları günler ve harplerden muzaffer dönüldüğü, İslâmın ve âlemi islâmın güldüğü günler, bayram günleri, Yevmi Terviye, Yevmi Arafât ve Yevmi Aşûra, Muharrem ayının onuncu günü gibi günlerdir. Bu yevmi Aşûra çok mübarek bir gün idi. Zira, Hz. Yunus Aleyhisselâmın balığın karnından necat bulduğu, Nuh Aleyhisselâmın gemisinin Cûdi dağında durup azabın kaldırılması ve İbrahim Aleyhisselâmın nâr-ı Nemrud'dan, Hz. Musa'nın Firavuna galip olup Beni-İsrail'in esaretten kurtulması, İsa Aleyhisselâmın semaya ref'i aşûra günüdür. Yâni, Muharrem'in onuncu günüdür. Yalnız, yevmi aşûra günü Hz. Resûl Aleyhisselâmın torunu Hz. Hüseyin'in şehadeti günüdür ki, bu gün mü'minlerin zâhirde mahzuniyyetine sebeb olan ve İmam-ı-Hüseyin'in zâlimler elinde şehadet rütbesini ihraz etmiş olduğu gündür.

Bugün, hiçbir nebînin vâsıl olamadığı makam-ı-Mahmûdiyetin Resûl aleyhisselâtü vesselâma ihdasının tamamı ve Hz. Hüseyin ve ehlibeytinin müsîbetine ağlayan mü'minlerin necatı günüdür. Zâhirde musibet, hakikatte. Zâlîme ve zulme itaat etmemeyi, icab ederse, bu yolda canını feda etmeyi ümmete talim etmek üzere, İmam Hüseyin'in yaptığı fedakârlık günüdür.

Mübarek olan geceler, mübarek gündüzlerden daha ziyadedir. Günlerin en büyüklerinden birisi de Yevmi Cumadır ki;

Seyyidül-eyyâmdır. Yâni, günlerin efendisidir. Sabah vaktinin efdali ise, Resûl Aleyhisselâmın doğduğu DUHA vaktidir.



(Vedduha)

Vakti duhâyâ yemin ederim.

Duhâ sûresi: 1

Cuma günü, âyetle sarahaten beyan edilmiş mübarek bir gündür. Cuma içinde bir saat vardır ki, o saate erişip, o saati gafletle geçirmeyen kişi saadete ermiştir. Buna binaen, ashabı kiram efendilerimiz, Cuma namazına Cuma gecesinden Mescide gelirlerdi. Bu mübarek saate ermek için birbirleriyle yarış ederlerdi.

İslâmda ilk terk edilen ibadet ve sünnet, cuma namazına erken gitmeyi terk etmek olmuştur. İslâmdan ilk bid'at müslümanların cumaya geç kalmaları ve bu günün faziletinden bîhaber olarak cumayı gafletle geçirmeleri olmuştur.

Cuma namazı fukaranın haccıdır. Hangi müslüman, sevabına inanarak, gusül abdesti alıp, temiz elbiselerini giyip cuma günü namaza varsa, «Hac» sevabına nail olur.

Cuma günü doğan yavru, Cuma hürmetine saîd olur. Cuma günü vefat eden kimse, iymanlı bir insan ise onun şehid olarak vefat ettiğini Resûlü Ekrem Efendimiz haber vermiştir.

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ مَاتَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ مَاتَ شَهِيدًا

(Men mate yövmel cum'ati mate şehiyda)

hadisi şerifi buna şahiddir.

Cenabı hak celle, lihikmetin bu kâinatı altı günde yarattı. Pazar günü başlayıp, Cuma günü hitama erdirdi. Hz. Âdeme, cuma günü ruh verildi. Hz. Âdemin tövbesi, Cuma günü dergâhı-izzette kabul olundu. Hz. Âdem, Cuma günü halk olundu ve Cuma günü vefat etti. Kıyamet cuma günü kopacaktır. Sûr cuma günü üfürülecektir.

وَعَنْ أَوْسِ بْنِ أَوْسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَفْضَلُ أَيَّامِكُمْ يَوْمُ الْجُمُعَةِ صَدَقَ رَسُولُ اللَّهِ

(Efdalü eyyamiküm yevm-ül-cum'ati)

Cuma günü, günlerin efdalidir.

Resûl Aleyhisselâm, bir gün ashabı kirama hitaben: «**Cuma günü bana çok selâm ediniz. Zira, cuma günü öyle faziletli bir gündür ki; o gün yapacağınız salâvat bana arz olunur.**» buyurduğunda ashabı kiram efendilerimiz dediler ki: «**Siz. âhirete gittiğinizde, yine size salât edelim mi?**» «**Evet, ediniz!**» buyurdu. Bizler cevaben «**Sizin cesediniz çürüyüp toprak olduğunda, bizim okuyacağımız salât nasıl size vasıl olabilir?**» dediklerinde, Mefharı Âdem efendimiz, bizlere şöyle cevap verdi: «**Sizler bu sözü nasıl söylersiniz? Bilmez misiniz ki, Hak sübhanehu ve teâlâ hazretleri peygamberlerin cesedini yemesini toprağa haram etti.**»

Yedi sınıf kimsenin cesedini toprak yemez:

- 1 — **Peygamberlerin (Aleyhimüsselâm)**
- 2 — **Adil hükümdarların ve hâkimlerin,**
- 3 — **İlmi ile âmil olan ihlâs sahibi ulemanın,**
- 4 — **Şehidlerin, i'lâ-i-kelimetullah için şehid düşenlerin,**
- 5 — **Allah rızası için müezzinlik edenlerin.**

Allah rızası için müezzinlik eyle! Bu çok büyük bir şereftir. Bakınız Hz. Ömer Radiyallahu anh ne buyuruyor: «**Eğer halife olmasa idim, Müezzin olurum.**»

6 — **Eczalı toprağa defin olanların,**

7 — **Mel'ânetinden dolayı toprağın yemedikleri (Firavun gibi olanlar, Übey ibni Halef ve Eba Leheb de bu cinstendir.)**

Bakınız; âdil olan hükümdar ve hâkimlerin de, peygamber olmadıkları halde iltifatı ilâhiyeye erişip cesetleri çürümüyor. Her işinde âdil ol! Bir saat âdil iş görmenin, altmış sene nafile ibadetten Allaha daha sevgili olduğu hadisi şerif-le sabittir.

Âlim olur isen, ilmîni ihlâs ile işle! İlmin ile âmil ol, ihlâs ile yap. Büyük mükâfata erersin. Mukaddesatın için gözünü budaktan sakınma! Allahın, Peygamberin Muhammed, Kur'an, dinî islâm ve vatanın için bu yolda şehid olursan ölmeyeceksin! Ebedî hayata kavuşacak, Allahın sana bahşettiği nimetlere ereceksin. Onun indinde rızıklanacaksın. Ebedî saadete ereceksin. Sana öyle bir nimet verilecek ki, bir daha elinden alınmaz. Dünya nimeti gibi değil. Dünya nimetinin zevali var. Âhîret nimetinin zevali yok. Hele, böyle mukaddesat için ölümü göze alırsan bu nimete erersin. En yüce makama erersin.

Şehitlere ölmek yok. Onlar ebedî diri. Onların Rabbilerinin yanında rızıklandığını Kur'anı Kerim haber vermede.

Silistre kumandanı ve kahramanı Mustafa Musa paşaya vezaret rütbesi verildiğinde şöyle bir durdu ve ağladı. Sonra şöyle dedi. «Biz rütbe-i şahadeti bekliyorduk, rütbe-i vezareti değil!» Zira, dünya vezirliği nihayete erecek, âhîret vezirliği ebedî kalacaktı. Buna inanmıştı. Nitekim öyle oldu. Bir sabah huzuru ilâhiyeye durmak için abdest alırken bir şarapnel patlayıp, bu patlayan düşman şarapneli ile maksadına nail olmuş, rütbe-i şehadete ermişti.

İşte mü'minler, hepimizin ceddinden böyle şehadete erenler pek çoktur. Hangi Türk, Müslüman evi var ki, şehidi yok gösterebilir misiniz? Bizler şehid, gazi çocuklarıyız. Vakti geldiğinde diz üstünde yaşamaktansa, ölümü tercih ederiz. Hem, bize ölüm yok. Bak, bir şehide verilen mükâfatı aşağıda zikr edeceğim. Hikâyede oku, ona göre hazırlan.

HİKÂYE

Basra şehrinde bir zengin aile vardı. Mallarının hesabını Allah bilirdi. Fakat, Allah onlara ne kız, ne de bir erkek evlât vermişti. Bunların dünyada dileği bir evlât idi. Bunlar dileklerine ermek için fukaraya ve zâiflere külliyetli miktarda hayır hasanat yaptılar, çok dua aldılar. Bir zaman sonra, Allahü-teâlâ bunlara öyle güzel bir erkek çocuğu verdi ki... Sanki

gökten ay inmiş hanelerine girmişti. Hz. Yusuf kadar güzeldi. Anası ve babası şâd olmuşlardı. Allaha şükr edip fukaraya ve yoksullara tekrar şükran borcu olarak sadakalar ve ziyafetler verdiler. Bir müddet sonra, her fâni gibi, baba Allahın rahmetine kavuşup ameli ile başbaşa kaldı. Bu güzel çocuk, anası ile fânide kaldılar. Çocuk günden güne gelişip, güzelleşiyor idi. O kadar güzelleşti ki, onun yüzünü gören âşık oluyor, ondan ayrılmak istemiyor, gebe kadınlar yüzünü gördü mü hamlini düşürüyordu. Güzelliği fitne olmuştu. Âkibet yüzünü nikab, yâni örtü ile örtüb öyle dolaşmağa başladı. Zira, gözlerin bakışından emin olmak için böyle yapmayı uygun bulmuşlardı.

Evlenme çağına geldiği zaman, Basra'nın ekâbir aileleri kızlarını vermek için müracaat ettiler. Onların kızları bu çocuğa münasip güzellikte değildi. Bu taliplere karşı anası, «oğlumdan güzel kız olmayınca, onu evlendirmem!» cevabını veriyordu. Şehrin uluları toplanıp bu çocuğun annesine geldiler ve dediler ki: «Ey hatun! bu zamanda senin oğlundan güzel kız bulunmasının imkânı yoktur. Böyle güzel kızı nerede bulabileceksin. İşte, bizim kızlarımız da güzel; lâkin senin çocuğun kadar güzel değil. Bir tanesini oğlun için beğen, evlendiririm. Mürüvvetini gör, muradına er!» dediklerine «Hayır! İstedğim oğlumdan güzel kızı ona bulacağım. Çin'de de olsa alacağım» cevabını verdi.

Günlerden bir gün, bu hatun oğlu ile bir işe giderken, Basra'nın, büyük camiinde namaz kılmak için mescide toplanmış, Basra'nın âlimlerinden halkın sevdiği ve saydığı velilerden Abdullah bin Zeyd Rahimehumullah vaaz ediyor, halk vecd içinde bu vârisi-nebiyyi dinliyordu. Namazlarını kılıp onlar da, bu dersi dinlemek üzere oturmağa karar verdiler. Zira, bu derste iki cihanda muratlarına nail olmak muhakkaktı. Zira bir vârisin nebi Allahın kitabından, nebi aleyhis-selâmın siyretinden bahs edecekti. Âlim, kürsüye vakar ile oturup, orada bulunan hafızlardan birine Kur'an-ı Kerîmin bir sûresinden tilâvet etmesini işaret etti. Kari yanık sesi ile sûrei Furkan'dan okumaya başladı. Bütün meclis nefes bile almıyordu. Bir tek vücud haline gelmişti.

وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا
هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا
وَذُرِّيَّتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ
وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا ﴿٧٠﴾
أُولَئِكَ يُجْزَوْنَ الْغُرْفَةَ بِمَا
صَبَرُوا وَيُلَقَوْنَ فِيهَا زَوْجَاتٍ
مُطَهَّرَاتٍ ﴿٧١﴾ خَالِدِينَ فِيهَا
حَسَنٌ مَسْتَقَرٌّ وَمُقَامًا ﴿٧٢﴾

(Esteizübillâh: Velleziyne yekulûne rabbenâ heb lenâ min ezvâcina ve zürriyatînâ kurrete a'yûnin vec'alna lilmüttekiyne imama - Üläike yüczevn-el gurfete bimâ saberü ve yülâk-kavne fiyha tahiyeten ve selâmâ-Hâlididiyne fiyhâ hasünet müstekarren ve mukamâ).

Fürkan sûresi: 74-76

Abdullah bin Zeyd hazretleri, bu âyetin tefsirine başladı: **Allahu teâlâ cennette köşkler, saraylar ve haymeler yarattı ve arşı alâsının altında muallâktır. Allahü teâlâ, bu dünyayı ve yıldızları direksiz yarattığı gibi, bu köşklere, sarayları direksiz yaratmıştır. Hava boşluğunda bulut gibi, havada durur. Cennet ehli cennetten bu sarayları görürler. Dünya ehlinin yıldızları gördüğü gibi... Bu havada, muallâkta duran köşlelerin üçyüz kapısı vardır. Her kapısı altındandır. Üzerleri yakut ve pırlanta ile işlemelidir. Ne gözler görmüş, ne kulaklar işitmiştir ve kalbi beşer hatıra getirememiştir. Bu köşklere kapısı açıldığında Cenabı-Peygamber sallallahü aleyhi ve sellem ile İbrahim Halilin mübarek cemalini görüp şâd olurlar. Her bir köşkte bir taht kurulmuş, her bir tahtın üzerinde nurdan döşekler döşenmiş ve her tahtın önünde bir ırmak akar. Kardandan soğuk, baldan tatlı, miskten daha güzel kokuludur. Her tahtın önünde bir hûrî oturur. Ol hûrinin her birisi dört türlü nesneden yaratılmıştır. Başından bağrına kadar kâfurdan, göğsünden göbeğine kadar amberden ve göbeğinden dizine**

kadar miskten, dizinden ayağına kadar safrandan yaratılmıştır. Her birisi, cennet libasları giymişlerdir. Yüz kat cennet kumaşlarından elbiseler ihsan olunmuş. Türlü, türlü renk ve desenden ki, dil ile tarif olunmaz ve vasfa gelmez. O hurîlerin güzel vücudları o giydikleri elbisenin şeffaflığından dışarıdan bakıldığında görülür. Yakut tesbihin içinde ipliğinin görüldüğü gibi.

Her tahtın karşısına cennet hizmetçileri, vildanlar el pençe divan durmuşlar, ellerinde buhurdanlıklarla buhur yakıp, güzel kokular neşir ederler. Bir kısmının ellerinde o hurîlerin takacakları ziynetleri tutarlar. Eğer, o hurîlerin bir tanesi dünyaya yüzlerini göstereceklerdi, iki yanaklarının nuru ayı karrartır, güneşi mat ederdi dediğinde; çocuğun annesi bu sözleri bu âlimden işitince «Benim oğluma bu hurîlerden başkası eş olamaz, işte oğluma alacak kızı şimdi buldum» deyüp ayağa kalktı ve Abdullah ibni Zeyde hitab edip «Ey müslümanların imamı! Allah, sana rahmet eylesin. Bu güzel makamlar ve bu güzel hurîleri Rabbimiz kimlere ihsân edip verecektir?» dediğinde âlim şöyle ifade etmeye başladı: «Şu sifata nail olan mü'minler, onların hakkını verip bu nimetlere ererler.» Kadın dedi ki «Onların hakkı nedir?» Âlim devam etti: «Dünyada günah işlememektir. Allahın emirlerine itaat etmek, yapma dediklerinden kaçınıp yapmamaktır. Allah yoluna tasaddük, hayırlar ve hayratlar yapmaktır. Gece namazı kılmaktır. Gündüz oruç tutmaktır. Allah yoluna canını feda etmektir. İ'lâyi kelimetullah için, namus, mukaddesat için kâfire kılıç vurmaktır. Bu amelleri icra edip de gecede ve gündüzde Rabbilerine dua edip (Ey bizim Rabbimiz! Sen bizim kadınlarımızı ve çocuklarımızı doğru yol olan dini islâmda sâbiti-kadem eyle ve bize onları itaatkâr kıl. Senin şeriatına muhalif ameller işlemesinler. İyman ile göçüp, biz onları cennette görüp; gözlerimiz, gönüllerimiz ferahlanıp, nurlansın) diyen zümre yâni aile ve efradını hak yoluna sevk edip onların âhiretini temin edenlere bu nimetler ihsan olunur.

Yine ibadete doyamayıp ta, (Yarabbi! Bize öyle hidayet et ki, bizi Allahtan korkanlara önder eyle. Rabbilerine ibadet edip böyle diyenler bu makama sahibtir.)

H İ K Â Y E

Melekül-mevt, İlyas Aleyhisselâmın ruhunu kabz etmeye geldiği vakit, bu haberi kendisine bildirdiğinde İlyas Peygam-

ber uzun uzun ağladılar. Meleketül-mevt, Hz. İlyas'a hitaben: «Ağlamanızın sebebi nedir?» Sizin için korkulacak bir şey yoktur. Sizin makamınız cennettir dedi. İlyas Peygamber: «Evet bilirim, öyledir. Ağlamamın sebebi, dünyadan ayrılmadan ötürü değil. Rabbime ibadete doyamadım. Ölüşüm ile abdiyyetim kalkacak. Bundan böyle ona ibadet edemeyeceğim. Bundan dolayı ağlıyorum. Ben Allahın kulu olarak Ona ibadette öyle bir zevk ve lezzet buldum ki, cennetin nimetleri bile bana bu zevki veremeyecek. Zira, cennette artık ibadet yoktur». dedi. İlyas Peygamber gibi ibadete doyamayan âbid, zâhid ve âşıkların erişeceği makamdır. Bu makam, fi-mak'adı siddiktir. İşte, bu makam, bu nimet böyle kişilere verilecektir cevabını verdi. Kadın: «Senin bu bize haber verdiğin şartları kabul ettim. Ve ben günahkârın oğluna bundan daha güzel makam ve daha güzel kız olamaz» dedi. Ders bitmişti. Evine geldi. Kırkbin altın alıp mescide döndü. Abdullah bin Zeyde teslim eyledi ve dedi ki: «Ey müslümanların imamı! Bunları al, verdiğin derste müjdelediğin makam ve hurilere müjdelik olsun. Al bu malı hak yoluna fukaraya sadaka eyle» dedi.

Bir zaman sonra, gaza ilân olunmuştu. Bu mü'minler için bir düğün haberi idi. Her taraf gazaya hazırlanıyordu. Abdullah bin Zeyd hazretleri de, dervişlerini toplayıp gazaya hazırlanıyordu. Başına kalabalık bir halk cem' olmuştu ki, mezkûr kadın oğlunun elinden tutmuş olarak huzuru şeyhe geldi «Ey müslümanların imamı! Oğlumunu sana getirdim senin ile gazaya gitsin» diye rica etti. Hz. şeyh kabul edip, çocuğa güzel bir at aldılar. O güzel delikanlı elinde süngü, belinde kılıç, başında tolgası, üzerinde sarığı ile, bir aslana benziyordu. Anası arkasında: «Seni Allaha ısmarladım. Şimdiden gazan mübarek olsun. Çabuk dön ki, Haktaâlâ seni o güzel makamlara ve hurilere kavuştursun» diye sevinç göz yaşları döküyordu.

Abdullah bin Zeyd anlatıyor: «Sahrâlar, dağlar, dereler, ırmaklar geçildi. Rum toprağına varılıp, düşman ile karşılaşıldı, kâfirler ile müslümanlar karşılıklı saf bağladı. Bir tarafta, hafızlar Kur'an okumağa, bir tarafta dervişler yüksek sesle tevhid etmeğe başladı. Gulgulei-tevhid, Allahu-ekber sedası arşı alâya yükseldi. Süvariler atlarını mahmuzlayıp düşman üzerine yüklendiler. Artık, iki taraf bir birine kıyasıya saldırıyor, mü'minlerin «Allah, Allah» sedaları, kâfirin ise «Hura» nâraları birbirine karışıyordu. Bizim genç, güzel gazimiz yü-

zünden nikâbını atmış, süngüsünü atının kulakları arasından tutmuş, süvarilerin en önünde kâfir askerine karşı at sürüp, öyle kahramanca cenk ediyordu ki, nice harp görenler böyle cenk ve hamleleri yapamazdı. Gözlerini semaya dikeyor, bakıyor. Tekrar saldırıyor. Rütbei-şehadeti arıyordu. Bana korku gelmişti. Zira, böyle harp olmazdı. Çünkü kendini helâk ettirmek istercesine dövüşüyordu. Koşarak yanına vardım: «Yiğitim, canım, harp böyle yapılmaz! Cidal, savaş, düşmanı harp harici etmektir. Sen kendini feda etmeye uğraşıyorsun!» dedim. «Böyle çabuk çabuk hamle etme. Kendini koruyarak yormayarak yavaş yavaş cenk et. Kendini koru. Arkadaşlarından ayrılıp ileri gitme. Zira henüz cenk ahvalini bilemezsin. Korkarım ki, sana bir zarar erişe» dediğimde «Ey şeyhi aziz! Benim gördüğümü gören, can feda etmek değil, bin canı olsa fedaya hazırdır.» Ben dedim ki: Ne görüyorsun? O bana sevine sevine anlattı: «O gün mescitte vaaz ettiğin zaman, bize müjdelediğin şeyleri işitmiş fakat görememiştik. Şimdi o söylediğin makamları ben görüyorum. Resûl Aleyhisselâm, bana âğuşunu açtı, İbrahim Halilullah bana selâm veriyor beni çağırıyor. Yetmiş kadar huri cennet burçlarından bana bakışıp gülüyorlar ve beni çoğırıyorlar. Seniniz, senin gelmeni bekliyoruz» diyorlar dedi. Ben bu sözleri yığitten işittiğimde gözlerim yaşardı, ağlamağa başladım. O hemen atını mahmuzladı. Tekbir getirdi. «Allahu Ekber, Allah, Allah» deyüp kâfirlere öyle bir saldırı ki, kâfiri kıra kıra düşman askerlerinin içine kadar gitti. Çakal sürüsüne saldıran aslan gibi, kâfir askerini dağıtıp, yine onları kıra kıra yanıma geri geldi ve bana şöyle hitap etti: «Bize şehadetin ne mertebe olduğunu sen öğrettin. Şehid olacağımdan mı korkuyorsun? Bu rütbeyi benden mi esirgiyorsun?» dedi. Ben cevap verip: «Ey gözümün nuru. Senin, şehadetinden, şehit olacağından ağlamıyorum. İslâm böyle bir bahadırı kayb eder diye yakınıyorum. Sen ebedi hayata kavuşursun. Fakat, bizim gözümüzden nihan olursun. Gaziler de böyle makama erişirler. Hem ağlayışım sana gıpta etmemdendir. Sana imreniyorum.» dedim. O: «Hayır, hayır! Ey şeyhi aziz! Bu nimeti terk etmem. Bu yüce iltifata erdikten sonra tekrar dünya hayatına meyl etmeme imkân yoktur. Bak, beni çağırıyorlar» dedi. Hava iyice ısınmıştı. Başından miğferi, sırtından zırhını çıkardı, elinden süngüsünü attı. Kılıcını aldı. Tekbir getire getire kâfire öyle bir kılıç vurdu ki, dil ile tarif edilmez. Çok kâfiri kırıp, Allah, Resûl ve Kur'an düşma-

nının canlarını cehenneme yolladı. Düşman, zaten kendisine zayıf veren bu kahramanı kolluyormuş ki, tekbir alıp tekrar tekrar düşman içine dalmasını fırsat bilip, etrafını çevirdiler. Yüzlerce düşman süngüsünü ve kılıcını birden o yiğide vurdu lar. Her tarafı al kan içinde kalmıştı. Âkibet o beyti-hüda atan aşağıya yıkıldı. Müslüman askeri bu hali görünce bir ağızdan tekbir ve tehlil ile düşmana öyle bir hücum ettiler ki, tâ ikinci vaktine kadar süren bu cengi azimde deryalar gibi kan aktı, dağlar gibi cesetler yığıldı. Nihayet, düşman bozulmuştu. Sanki o bahadırın, şahadetini zafer bekliyordu. Düşman dağıldı, kaçıyordu. Cesetler ve yaralılar arasında o yiğiti buldum. Sırt üstü yatmıştı. Gözünü arşı âlâya açmıştı. Kanlara gark olmuş, mübarek boğazından hâlâ kan akıyordu. Bir mübarek koku dimağımı doldurdu. İki gül yanağı henüz solmamış, nuru parlıyordu. Gözlerim kamaştı. Dudakları oynuyordu. Dinledim: «Lâ ilâhe illallâh» diyordu. Gözlerini açtı. Bana baktı. Eliyle samayı gösterdi, tebessüm etti. Bana sanki «Ben muradıma nail oldum» diyordu ve öylece kaldı. O mübarek şehidi kucakladım, bir münasip yerde kâbir kazdım. Kanı ile defin ettim. Namazını kıldım.

O gece anası dahi rüyada oğlunu görmüş; bir taht kurulmuş, ol tahtın azametini, vafını Allahtan gayri kimse bilmez. Ol yiğitçik ol tahtın üzerinde oturmuş. Annesi der ki: «Ey ciğer parçam! Ne haber? Allah celle sana ne muamele etti?» Şehid der ki: «Ey anneciğim! O güzel makamlar ve hüriler bana verildi. Muradıma nail oldum. Şehid olduğum ân, bana verilen hüriler benim kudümüme hazır imişler. Hemen beni kucakladılar ve cennete götürdüler» dedi

İşte, Allah yoluna bezli-can eyleyen böyle ulu makamlara erer, cennetin güllerini derer, iltifatı-ilâhiyyeye nail olur. Resûlullahın sohbetine erişir.

Hasan radiyallahu anh şu hadisi, nebî aleyhisselâmdan nakil ediyor:

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الشُّهَدَاءَ أَحْيَاءُ عِنْدَ اللَّهِ
تُعْرَضُ أَرْزَاقُهُمْ عَلَى أَرْوَاحِهِمْ فَيَصِلُ إِلَيْهِمُ الرُّوحُ وَالْفَرْحُ كَمَا
يُعْرَضُ النَّارُ عَلَى أَرْوَاحِ آلِ فِرْعَوْنَ غُدُوًّا وَعَشِيًّا فَيَصِلُ إِلَيْهِمُ
الرَّجْعُ صَدَقَ مَنْ طَوَّقَ

(İnneş şühedâe ahyâ'ün indallahi türadû erzakuhüm alâ ervâhibim feyasilû ileyhim Er-revhu vel-ferahu kemâ yû'radun-nârû alâ ervahi âl-i fir'avne guduvven ve aşiiyen feyasilû ileyhim-ir-rece'u).

«Şehidler Allahu taâlânın katında hayattadırlar. Ve onların rızıkları ervahlarına verilir. Onlara verilen bu nimet, bu iltifatı rabbanîye ile ferahlanırlar. Âli firavunun ruhları akşam ve sabah ateşe arz olunup azaplandıkları gibi, bunlar da nimeti ilâhî ile rızıklanırlar.»

Şüheda hakkında Allahu teâlâ kitabı keriminde şöyle buyurmuştur:

وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ
أَمْوَانًا بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ ﴿١٥٤﴾ فَرِحِينَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ
مِنْ فَضْلِهِ وَيَسْتَبْشِرُونَ بِالَّذِينَ لَمْ يَلْحَقُوا بِهِمْ مِنْ خَلْفِهِمْ
أَلَّا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿١٥٥﴾

(Ve lâ tahsebennelleziyne kutilû fiy sebiylillâhi emvaten bel ahyâ'ün inde rabbihim yürzakun-ferihiyne bimâ âtahümüllahü min fadlihi ve yestebşirüne billezziyne lem yelhaku bihim min halfihim ellâ hafün aleyhim ve lâ-hüm yahzenun).

Tefsiri âyet:

«Allah yolunda, Allah için katl olunan yâni öldürüleni ölü zannetme. Onlar muhakkak diridir ve Allahın ziyafetinde olup Rabbileri tarafından rızıklandırılır. Allahın onlara verdiği ile ferahlanırlar. Şehid olacaklara, şehid namzetlerine şehadetlerini müjdelerler. Ol mübarek kimseler ki, Allah yolunda katl olunup, yâni küffar ile cenk edip hâlis, muhlis muradı Allah rızası için kâfir elinde katl olsalar, onlar Allah teâlâ katındadırlar. Ölmemişlerdir. Allah tarafından rızıklandırılır. Şâd ve ferahlanırlar.»

HİKÂYE

Çanakkale harbinde saf ve temiz bir eri, emir eri olarak ayırırlar. Fakat, bu Mehmetçik, emir eri olmaya gönlü razı değildir. Fakat, birşey de söyleyemez. Ne yapsın? Askerlikte İtaat şart! Birgün, kumandanına çıkar «Kumandanım, ben köyde imamdan dinledim. Harpte şehid olanlara Allah, hûri kızı vermiş. Müsaade ediniz, düşmanla göğüs göğüse çarpışayım. Şehid olayım. Hûri kızı alayım» diye rica eder.

Kumandan, bu söze güler «Haydi işine bak!» der başından savar. Birkaç gün sonra, yine aynı sözleri söyleyip, cephe de düşman ile çarpışmasına müsaade ister. Kumandan, Mehmede acır. Zira, giden geri gelmiyor «Oğlum işin yok mu senin?» der Askercik. «Efendim, bana köyde kız vermiyorlar, fakirim diye hor görüyorlar. Ne olur şurada huri kızı ile evleneyim» der, ve kumandanına defalarca, günlerce yalvarır. Kumandanın iyice canı sıkılmıştır. «Haydi git te hûri kızı al bakalım» der. Neferi ön safa gönderir. Bir hücum esnasında nefer alına yediği bir kurşunla rütbei şehadete erişir.

İki taraf arasında, yaralıları ve ölüleri kaldırmak için yapılan bir duraklamada, kumandan cesetler arasında şehid olan neferini, yâni kendi emirerini görür. Üzülür canı da sıkılır. «Bu kadar ısrar etmesi buna mı idi?» diyerek neferin cesedine karşı sinirli bir halde «Aldın mı hûri'yi?» diye söylendiğinde, yerde yatan şehidi hakikî elini kaldırıp iki parmağını gösterir. İki hûriye sahip olduğunu işaret etmek isteyen bu el hemen yere düşer.

Kumandan yaptığına nadim olup, şehidi eminin üzerine kapanıp göz yaşları döker. Sonradan kendisi de şehadete nail olur.

Şehidliğin ne olduğundan bir nebzecek bahs ettik. Cuma, öyle mübarek bir gündür ki; Resûlü-Ekrem Sallallahü aleyhi ve sellem, Cuma gecesi, Cuma günü vefat eden bir mü'min ise, şehid olarak vefat eder. Kendisine, şehid sevabı yazılır buyuyor. Cuma günü ölen mü'min ise kabir fitnesinden kurtulur.

Yine Resûlü Ekrem efendimiz buyurdular: «Cuma namazına yetişen kimseye yüz şehid sevabı verilir.» Mucahid'den rivayet olunduğuna göre, bir adam İbni Abbasa geldi, dedi ki: «Ya İbni Abbas! Bir adam var, her gece namaz kılar ve gündüzleri oruçlu. Lâkin Cuma namazına gelmiyor. Cemaata devam etmiyor. Cemaatle namaz kılmıyor. Bu adamın âhirette yeri neresidir?» İbni Abbas bu soruya cevaben dedi ki: «Böyle olan kişinin yeri cehennemdir» Bu zat, bir ay mütemadiyen gelip aynı suali sorduğunda, İbni Abbas'ın «O kişi narı cahimdedir» cevabını verdiği Mücahid haber vermede. (Tenbihil gafilin - Sahife 49).

Ey mü'minler! Bakınız; bir kimsenin beş vakit namazı kılp, geceleri de namaz kılp, gündüzleri oruçlu olduğu halde, Cuma namazına gitmediği için cehenneme gideceğini duyduk. Ya, hiç namaz kılmayan, oruç tutmayan, Cuma bilmeyenin hâli nice olur? Sizin irfanınıza terk ederim. İbni Abbas, Resûlü Ekrem'in amcası Hazret-i Abbas'ın oğludur.

Ayların hayırlısı, Ramazan ayıdır. Zira, Kur'anı-Azîm o mübarek ay'da nazil oldu. Bin aydan hayırlı olan Kadir gecesi bu mübarek aydadır. Dinin rükünlerinden olan oruç bu ayda farz oldu. Nafîle ibadetlere bu mübarek ayda farz sevabı verilir.

Amellerin en hayırlısı, dinin temellerinden olan, vaktinde kılınan beş vakit namazdır. Günlerin hayırlısı yevmi Cuma'dır. İbni Abbas radiyellahu anh, Cuma günü vefat eyledi. Üç gün sonra İbni Abbasın verdiği bu cevaplar Esedullah Ali İbni Talibe vasıl oldu. İbni Abbas bu sorulara böyle cevap vermişti dediklerinde, İmam Ali kerremallahu veçhe şöyle buyurdu: «Doğudan batıya, bütün ulemaya, hükemaya ve fukahaya bu üç mesele sorulsa, behemahal İbni Abbasın verdiği cevabı verirlerdi. Şu kadar varki, ben de cevaben şunu derim, amellerin hayırlısı Cenabıhakkın senden kabul ettiği ameldir. Az olsun, çok olsun. Ayların hayırlısı da, senin Cenâbı zülcelâle tövbei-

Nasuh ile tövbe ettiğin aydır. Günlerin hayırlısı da, dünyadan iman ile göçtüğün gündür.

İmamı Aliden rivayet olunduğuna göre, Resûlü Ekrem buyurdular : «**Cuma günü her mescidin kapısına yetmiş melek oturup. Bu melâike hazarâtı, mescide girenlerin isimlerini yazarlar. Nihayet imam minbere oturduğu vakit en son bir adam girer ve kimseye eza vermeden oturur. Dünya kelâmı söylemez. Cuma kılanlardan en az ecir alan işte bu adamdır. Böyle olmasına rağmen, kıldığı Cuma ile, bir evvel geçen Cuma arasında işlediği günahlar af olunur. Cumayı kılıp, en az ecir alan böyle olursa ve bu nimete ererse, erken gelenin, ne büyük fazilete erdiğini sen hesap eyle.**»

Cenabı Allah bu günü fazlı kereminden bu ümmete hediye etmiş. Bu gün hakkında Kur'anı-Azîmde bir sûre-i celile inzal buyurmuştur. Cuma günü ruhlar toplanır. Kabirleri o gün ziyaret etmelidir. Zira o gün yapılan ziyaret, kabir sahibine vâsıl olur. Evliyâullah müstesna. Zira onlara sair günlerde de ziyaret yapılsa sahibine vasil olur.

Cuma günü kabirleri ziyaret efdaldır. Cuma günü mevtalar azabı kabirden emin olurlar. Keza Cuma gecesi ve günü kabire giren, azâbı kabirden kurtulur. Mü'min olması şarttır. Cuma günü cehennem hararetlendirilmez. Cuma günü ehli-cennet olanlar, âhirette Rabbilâlemini ziyaret edecektir ki, âhirette dahi Cuma günü vardır. Allah Cuma günü cennetten cemâlini müşahede ettirecektir.

İndi-ilâhîde Cuma gününün adı «Yevmi Mezîd» tir. Melekler Cuma gününe yevmi mezîd derler. Ehli-cennet, cuma günü cenabı zülcemâlin cemâline nazar ederler. Mü'minlerin bayramıdır, fukaranın haccıdır. Cuma gününde bir saat vardır ki, her dua kabul olunur.

Hız. Âdeme ruh, Cuma günü verildi. Hız. Nuh Cuma günü necata erdi. Hız. Âdem cennete Cuma günü vasil oldu. Hız. Yusuf, hapisten Cuma günü kurtuldu. Hız. Musaya nusreti ilâhî o' gün erişti. Firaun o gün gark oldu. Hazreti İsa o günü semaya kaldırıldı. Resûller Resûlü mahbubu-kibriya efendimiz, Bedirde, küffârı Kureyşe Cuma günü zafer kazandı. İslâm, Cuma günü kurtuldu. Ehli-cennet nezdinde Cuma gününün ismi, Darusselâmdır. Zira, günahlar Cuma günü örtülür ve bağışlanır. Ehli-nârdan Cuma günü azab, ref' olur Cuma günü okunan salât-ü-selâm, Resûlü Ekreme bilâvasıta, yâni vasıtasız ulaşır.

Cuma ve Pazartesi gecesi, ümmetin yaptığı iyilik ve fenalık Resûlü Ekreme bildirilir. Kıyamet, Cuma günü kopar. Cenabı kadir kayyûm, bir kavme azab etmeyi murad ederse o kavmi, cuma günü ve gecesi ile leylei-Kadirin feyz ve kadrini bilmekten mahrum eder.

İhyayı ulûmda, İmamı Gazali, Resûlü Ekrem efendimizin, Cuma günü ve gecesinde ölen kimseye şehid sevabı yazılır diye buyurduğunu bildirir.

Cuma gününün ne olduğunu ve ne gibi fazilete malik olduğunu öğrenmiş bulunuyoruz. Cuma gecesi ölenlerin ruhları hanelerine yani evlerine gelirler, geride bıraktıkları, kendilerini hayır ile yad etmeyen evlât ve akrabalarına lisanı hâl ile, «Sizlere evler, bağlar, bahçeler, tarlalar bıraktık' Siz bizi burada aç bırakıyorsunuz. Ne olur, bizlere de bıraktıklarımızdan gönderiniz.» derler «Birgün siz de bizim gibi olacaksınız. Sizleri de kimse hayır ile anmayacak» deyip boyunlarını büküp, kabirlerine dönerler. Hayır ile yâd edilenler ise: «Allah sizden razı olsun. Bizi hayır ile yad ediyorsunuz. Sizi de hayır ile yad etsinler» derler. Cuma akşamı olduğunda ölülerimizin ruhlarını şad edecek hayırlar yapmalıyız. Bak şu kıssayı ibretle oku ;

H İ K Â Y E

Semer kand'da bir saka vardı. Her Cuma günü, kazancını Allah rızası için ana ve babasının ruhlarına tasadduk ederdi. Her vakit namazdan sonra dua etmeye ahdetmişti. Bir cuma günü, para kazanamadı. Bir âlime gidip nezrini söyledi: «Ben her Cuma günü kazancımı ana ve babamın ruhuna sadaka etmeyi nezir etmiştim. Bu cuma günü para kazanamadım. Bu ahdimi yerine getirmek için ne yapmalıyım?..» dediğinde, O âlim «Evlâdım! Şimdi kavun, karpuz zamanıdır. Kavun karpuz kabuklarını topla, merkep ve atlara, koyun ve keçilere ver» dedi. Saka da öyle yaptı. O gece rüyasında ana ve babasını gördü. Ana ve babası ona «Ey oğul, her Cuma gecesi bize hediyeler gönderir bize ikram ederdin. Fakat çoktan beri kavun, karpuz istiyorduk. Allah senden razı olsun. Bu cuma bizlere kavun ve karpuz ikram ettiler. Sen hayvanlara kavun ve karpuz kabuğu verdin, Allah bize cennet kavun ve karpuzlarından ikram eyledi» dediler.

Meşayıhten rivayet oldu ki; Cuma geceleri yahut cuma günü, ölenlerin ruhları evlerin kapılarına gelirler ve şöyle hi-

tab ederler: «Ey sevgili oğlum! Ey sevgili kızım! Ey kardeşim! Ey evimde oturanlar! Türlü türlü nimetler yiyorsunuz. Biz kabirde açız, sususuz, karanlık yerdeyiz. Siz aydınlıkta, biz karanlıktayız. Siz yumuşak yataklarda, biz çıplak, topraktayız. Bizi hiç anmıyorsunuz. Bizi unuttunuz. Sizden rica edip-sizlere yalvarıyoruz. Bizim için sadaka ve hayır ediniz. Bizim için dua ve istiğfar ediniz ki bizlere yiyecek, aydınlık, yatak ve örtü olsun. Bu yaptığınız hayır hasanat, dua ve istiğraf bizim için büyük hediyedir» diye tâ sabaha kadar yalvarıp yakarırlar «Bari bunları yapmazsanız, sofranızdan artmış ekmekleri köpeklere ve kedilere bizim ruhumuz için veriniz. Bize sevabını bağışlayınız» derler. Bu zevatın akrabasından birisi hayır eylese sevinirler «Allah sizden razı olsun, sizleri de Allah sevindirsin. Siz bizleri unutmadınız. Allah sizi iki cihanda aziz eylesin» deyip giderler. Şu kimseler ki, ölülerini hayır ile yad etmezler, ölülerinin ruhları da öylece beddua ederler. «Allah teâlâ sizleri mahrum etsin. Sizin bizi mahrum ettiğiniz gibi» deyip boyunları bükük mahzun olarak giderler. Bu haberin sahih olmasına delil olarak bu hadisi şerif-i gösterdiler:

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُعْرَضُ الْأَعْمَالُ عَلَى اللَّهِ يَوْمَ
الْإِثْنَيْنِ وَالْخَمِيسِ وَلَا يُقْبَلُ عَمَلٌ قَاطِعِ الرَّحْمِ وَعَلَى الْأَنْبِيَاءِ وَالْآبَاءِ
وَالْأُمَّهَاتِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ

(Yu'rad-ul-a'malü alâllahi yevm-el-isneyni vel-hamiysi ve lâ yukbelü amelü katir-rahimi ve alel-enbiyai vel'âbâi vel-ümmibati yevm-el-cum'ati).

Tercümesi:

«Âdem oğlunun ameli, pazartesi ve perşembe günü Allahu teâlâyâ arz olunur. Lâkin silâyı-rahmi terk edenin âmâli hayriyesini Allah kabul etmeyip, red eder. Yapılan hayrın peygamberlere ve babaya, anaya arz olunması cuma günüdür.»

Ey insan oğlu! Sonumuz ölümdür. Hayır ile anarsak, hayır ile anılırız. Dünyanın bekası yoktur. Mâmurlar harab olsa gerektir. Düzenler bozular, imaretler, saraylar yıkılır. Sevdi-

ğimiz mallarımız sevmediklerimize kalır. Hergün bir melek şöyle hitap ediyor, şöyle nida ediyor: «Doğun, ölmek için. Binalar yapın, harab olmak için» Harab olacaktır, sonu ölüm ve harab olmaktır. Verilen nimetler harab olsa gerek. Mutilere sevap, âsilere ikab vardır. Akıllı olan kimse, âhiretini yapar. Mümkün olduğu kadar kendini ve ehlini, evlâdını, etbaini Allah rızasında ve ebedî mülke yetiştirmeye çalışır ölüsünü, dirisini hakka yarar amel ile memnun eder.

H İ K Â Y E

İsa aleyhisselâm, bir kabire uğradı. Bu kabirden nur lemân etmekte ve güzel kokular gelmekte idi. Allahu Teâlâya münacaat edip, bu kabir sahibinin dirilip kendisi ile konuşmasını istedi. O anda kabir ikiye şak oldu. İsa aleyhisselâm gördü ki, bir zat oturmuş, önünde cennet sofrası, cennet nimetleri yiyor. Bu mübarek kokunun bu nimetten geldiğini bildi ve kabir sahibine sordü: «Sen kimsin?» Kabir sahibi, «Ya ruhullah, sizi yahudi tairesi öldürmek murad ettiklerinde size kaçın diye haber veren kişiyim» «Peki bu nimete ne sebeple, hangi amelle nail oldun?» dediğinde «Bu nimet benim amelikle değil. Dünyada benim bir salih torunum var. Daima benim ruhum için sadaka ve hayır eder. İşte bunlar o sadakaların sevabıdır. Bu nimetleri, bu nurlar. O Allaha muti, salih olan torunumun bana olan hediyesidir» dedi.

İsa aleyhisselâm «Bize evlâdın faidesinden haber ver» dediğinde o kişi «Ya ruhullah! Siz ki dünyada nübüvvetle biliniyorsunuz. Biz de kabirde; dünyada salih evlâd, ahfad ile tefâhur edip tanırız. Bahusus, Cuma gecesi olunca, Allah teâlâ o evlâdın sadakatından, istiğfar ve duasından meleklerle nurdan tabaklar içinde kabir ehline böyle nimetler ikram eder. Bu gelen nimetlerden dolayı bayramlar ederiz. Herkese evlâdının gönderdiği hayrı, sadakası miktarı, nimetler ihsan olunur. Oğlu olmayan, torunu bulunmayan mevtalar, yahud oğlu akrabası olup ta kendilerinden hayır hasanat almayan mevtalar «Benim oğlum yok. Benim torunum yok. Beni hayır ile yad etmiyorlar diye mahzun olurlar» dedi.

H İ K Â Y E

Ebülleyisi Semerkandî'nin şeyhi Zahid Mürği (Allah sırlarını takdis etsin) rivayet ediyor. Bir şehre gidiyordum. Gece

oldu. O vakitler akşam ezanı ile beraber şehrin kale kapıları kapanırdı, Şehrin kapıları kapandığı için, şehir haricinde kabristanlar arasında yattım. Cuma gecesi idi. Bir rüya gördüm. Rüyamda kabristanda yatan mevtalar kabirlerinden çıktılar. Bölük bölük, cemaat cemaat oldular, daire daire oturdular. Bu mevtalara gökten tabaklar ile yiyecekler ve bohçalar dağıldı. Bohçaların içinde elbiseler vardı. Bu güzel elbiseleri giydiler ve o yemeklerden yediler, ferahlandılar.

Bunların içinde bir delikanlı tek başına bir kabirden çıktı, üstü başı eski, benzi sararmış, mahzun idi. Ona ne yiyecek, ne giyecek verildi. Ne de bu cemaate karıştı. Yalnızca, boynu bükük, mahzun mahzun bunları seyr ediyordu. Yanına sokuldum «Niçin yalnız duruyorsun. Bu cemaate niçin karışıp bu nimetlerden yemedin?» dediğimde bana hitaben «Ey şeyhi aziz! Bu zevatın dünyada kimisinin oğulları ve kızları, kimisinin ana ve babaları var. Bunları hayır ile yad ediyorlar. Ruhları için bunlara Kur'an okuyup, dua ve istiğfarda bulunup, bunlar için fukaraya in'am ve ihsan ediyorlar. Allahu Teâlâ onların bu in'amlarını ve ihsanlarını kendi mevtalarına bu şekilde nurdan tabaklar içinde nimet olarak ikram, libas olarak ihsan ediyor. Ben ise, garibim. Bu şehirde beni hayır ile yad eden yok. Ruhum için ihsan edenim yok. Buralı değilim. Benim memleketim Hindistan idi. Babam yolda öldü. Anam ve ben bu şehre geldik, bana ecel erişti, öldüm. Beni bu makbereye gömdüler. Annem kocaya vardı, beni unuttu. Beni Kur'an ile yâd etmez oldu. Ruhum için tasadduk etmez oldu. Tabii bana bir hediye gönderilmiyor ki, bana da ikram olunsun» dedi. «Ey şeyhi aziz! Sana niyazım, ricam şudur. Şehre vardığında filân mahalle, filân sokak, filân hanede şu biçimde bir kadın var. O benim annemdir. Ona git, ahvalimden haber ver. Bana merhamet edip, benim için hayır hasanat yapsın beni hayır ile ansın. Benim halim çok müşküldür. Ben açım ve susuzum. Ben burada çok garibim, çıplağım. Bu halimi ona haber ver» dedi.

Sabah olduğunda şeyh hazretleri şehre vardı; mevtanın dediği mahalle ve sokakta, tarif ettiği evde o nişan üzre bir kadın buldu. O kadına kendisini ne için ziyaret ettiğini haber verip, onun Hindistan'lı olduğunu, yolda kocasının öldüğünü söylediğinde «Sen bunları nereden biliyorsun?» dedi. Şeyh devamla; «Senin bir oğlun bu vilâyette bundan on sene evvel ölmüş. İşte onu rüyamda gördüm. Onu hayır ile yâd edip, onun

ruhu için kur'an, okuyup, okutup dua ve istiğfar ile tasadduk etmeni ve oğlunu açlıktan, susuzluktan, çıplaklıktan kurtarmanı bildiriyorum.» Kadıncağızın gözleri doldu. Uzun bir zaman ağladı. Sonra içeri girip onbin akçe getirdi «Bunları al, oğlumun canı için sadaka eyle» dedi. Ben de, şehrin fukarasına, yetimlerine, yoksullarına ve dullarına dağıttım. Ruhu için fatihalar okuttum. Yetmişbin tevhid ettirdim.

Ertesi Cuma gecesi, yine o kabristan arasında yattım. Yine evvelki cuma gecesi gibi, bütün mevtalar kabirlerinden kalkıp, bölük bölük, cemaat cemaat oldular. Kendilerine nurdan tabaklar içinde gökten nimetler ihsan olunduğunda o yiğiti gördüm. Ona da diğer meyyitler gibi yeni elbiseler ve nimetler ihsan olundu. Şimdi o da mesrur idi. Bana «Ey şeyhi kerim! Allah sana rahmet eylesin. Anacığma beni andırıp, benim için sadaka, dua, istiğfar ve tevhid ettirip benim kabrimi nurlandırdın. Benim bu sürûruma sebep oldun» dedi. O güzel libasları giyindi, kuşandı. Ferah ve sürurla ol cemaatin içine vardı. Cemaat bu gence aralarında yer verdiler. Onlar ile oturup tam yemeğe başladf. Ben rüyadan uyanıverdiğimde, minarelerde sabah selâsı verilmeye başlamıştı. Gördüklerimden dolayı rabbimi tesbih ve tahmid ettim.

Resûlullah «Bir kimse, her cuma gecesi ana ve babasının kabrini ziyaret etse, (yani ikindiden sonra) onlara ihsan edenlerden sayılır» beşaretini haber vermişlerdir.

Şer'a şerhinde, ana baba hakkında kılınacak namaz bildirilmiş lâkin ne sureler okunacağı yazılmamıştı. Ben fakir, burada bu vesile ile bazı ehlullahın eserlerinde, bu namazda ne okunacağını beyan ettiklerini bildiriyorum. Cuma gecesi iki rekât namaz kılıp, bir rekâtında bir fatiha yâni bir elham sûresi, bir ayetül-kürsi, bir kulhuvallah, bir rabbil-felâk okunur. İkinci rekâtta da aynı sûreler okunup, selâmdan sonra yirmi salavat verilir ve ana ve babanın ruhuna hediye edilir. Yahud Resûl aleyhisselâmdan rivayeten, bir kimse akşam ile yatsı namazı arasında iki rekât namaz kılıp her bir rekâtında birer fatiha, onbeşer ihlâsı şerif okusa, selâmdan sonra yirmi kere salavat getirirse ve bu kıldığı namazın sevabını ana ve babasının ruhuna hediye eylese, muhakkak o kimse ana ve babasının hakkını eda etmiş, onlara ihsan etmiş olur. Bu namazı kılan kimseye Allah teâlâ şehidler, derecesi veliler kerameti ihsan

eder. Sıratı geçerken sağında Cebrail, solunda İsrail, önünde melâikei kiram, istiğfar, tekbir, tehlil ve tahmidlerle cennete idhal edip, İsmail ve İshak nebi civarında bir ak inciden kubbe-ye iletirler. Valideyn hakkında kılınacak ikinci namaz şudur ki; Bir kimse Cuma gecesi, akşam ile yatsı namazı arasında iki rekât namaz kılıp her rakâtta bir fatiha, beş ayetül-kürsî, bir ihlâs ve beşer defa kuleüzü-bi rabbil-felâk ile kuleüzü-bi-rabbinnas. (Bu ikisine muavvezeteyn denir) okuyup her iki rekâtta da aynı sureleri tekrar edip, namazdan selâm verdikten sonra hasıl olan sevabı ana ve babasının ruhuna hibe etse, onların hakkını ödemiş olur.

Tabiî, hayatta iseler onlara ihsan şarttır. Hayatta iken, cehaletle onların kıymetini bilmeyip, hakkını eda edemeyip sonradan din ve diyanete vakıf olarak ana baba hakkını öğrenen ve lâkin öldükleri için onlara olan evlâtlık borcunu bu şekilde eda etmek isteyenler bu tertipdeki namazları kılmakla Allahı zülcelâlin affına mazhar olurlar ve ana babasını razı etmiş olurlar.

— Ey âşıkı sâdık. Cuma kılmak için bir cumadan, bir cumaya kadar yâni yedigün yol yürüsen ve namazı kılıp mescidden yedi günde evine dönebilsen bile, yine de cuma namazını terk eylememek gerekir. İşçine, uşağına, Cuma kılmayı men etme! Cuma vaktinde kaçırdığın alış veriş için üzülme. İşim geri kaldı diye mahzun olma, Ticaret için, keyfin için, tenbelliğinden dolayı cumayı terk eyleme! Bu namazda sana verilen eciri, sevabı bir bilsen. Dünyalar dolusu altına bu zikri-ilâhiyi değışmezsin.

Cuma namazını kıldıktan sonra, Allah rızasını ara. Allahı zikir et ki; felâha, necata eresin. Felâha ermek, cennete girmektir. Necata ermek, nârı-cahimden kurtulmaktır. İşçine, uşağına, hakkını terleri soğumadan ver. Onların hakkını yerine getirmemezlik eyleme! İbadet ve taatlerine mâni olma! Bir gün seni ağa yapan Allah, elinden malını emlâkini alıp uşak da yapabilir. Ağır ağır kiralar yükleme. Birgün elinden malın çıkar da kiracı olursun. Yetimlere, yoksullara merhametli ol. Onların da baba ve anaları var idi. Birgün sen de ölüp, senin de çocukların yetim kalacaktır. Yoksullar hep yoksul değıldir. Bir zaman onlar da variyetli idiler. Belki sen de birgün yoksul olabilirsin. Hep bunlar dünyaya aittir. Bir de âhiret vardır. Buradaki yoksulluk fâni, oradaki yoksulluk bakidir. İyman ile göçmeyenler ebedî nârda kalacaktır. Rütbene güvenme.

Âriyettir. Soyunursun. Kasana dayanma, bekası yoktur. Elin-den çıkabilir, Kasasına güvenip «Benimdir!» diyenlerin eline sadaka verdiğimiz oluyor.

Akşam zelil olan, sabah azîz; sabah azîz olan kimse, akşam zelil olmada. Karşına alıp konuşmaya tenezzül etmediğin kişi, senin âmirin olarak geldiği gibi, akşamdan zülmü ile korktuğun kişi, sabah zelil olurur. Görenedir, görene. Köre nedir? Köre ne?

Daima Allahtan kork! Onun rızasını ara! Resûlünü çok sev! İymanın kemâli, onu her şeyinden fazla sevmektedir. Cumanın, beş vaktin, bütün ömrünün kıymetini bil!

Mü'minler, Ebu Derdâ râdiyallahu anh Resûlî sallallahü aleyhi ve sellemin şöyle buyurduğunu rivayet ediyor: «Cuma günü bana salâtu-selâmı çok okuyunuz. Zira o gün şahadet günüdür. Melekler sizin okuduğunuz salâtu-selâma şahid olurlar. Okuduğunuz salâtu-selâm bana vasıtasız arz olunur. Bu, salâvatı terk edesiye kadar böyle devam eder.»

Resûl Aleyhisselâtu vesselâm; Cuma günü hutbe irad etmek üzere minbere çıkıp, mübarek cemaletini cemaate karşı döndürmüşlerdi. Ayak üstü durup belîğ bir hutbe irad buyuruyorlardı. O sırada, Şam'dan gelen bir kervan şehre yaklaşıyor ve şehre girdiğini bildirmek üzere defler vuruyor, önde gelen bir adam da gelişlerini halka ilân ediyordu. Mescidde bulunanlardan, kervanın gelişini bu suretle öğrenenler Resûlullahın hutbesini bırakıp, kervanı karşılamaya koştular. Mescitte oniki kişi kalmıştı. Allah Resûlü buyurdu ki: «Nefsim yed-i kudretinde olan Allaha yemin ederim ki; sizden eğer bu oniki kişi kalmasa idi, bu vadi ateş ile dolacaktı»

Ey cuma namazı kılmayanlar! İyi biliniz ki, Cumayı kılanlar olmasa bulunduğunuz beldeler belki ateşle dolabilir, helâk olabilirdiniz. Bu kötü huy, bu tenbelliğinizin inkâr ve itaatsizliğinizin cezasını görmeyişinizi Allaha itaatkâr olan mü'minlere borçlusunuz. Nasıl ki, Resûl Aleyhisselâtu vesselâm ile birlikte kalan on iki tane Allahın erlerinin yüzü suyu hürmetine diğer itaatsizler ceza görmediler ise, sizler de bu devirde Allahın ibadet ve taatına koşan sadıkların, salihlerin ve âşıkların yüzü suyu hürmetine bu dünya yüzünde azaptan kurtulursunuz.

Evet; dikat edin! Bu dünya yüzünde böylece dünya azabından kurtulmuş oluyorsunuz. Âhiret âleminde böyle olmayacaktır. Zira Resûlüllah sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin şu sözleri ne kadar korkutucudur:

«Özürsüz olarak üç cuma namazını kılmayan benden şefaft ummasın!»

Yine Mesabih-i-Şerif'te: «Bir kimse özürsüz cuma'yı terk eylese, bir altın lira versin. Bu parayı vermeye kudreti yoksa, yarım altın lira versin.» Bir kimse cuma namazını birbiri ardından üç defa terk etse, şahitliği kabul olmaz. Yâni insanlıktan iskat olunur.

Mü'minler! Dikkat buyurunuz. Bu büyük bir tehdittir ve tehdit de beş vakit namazı kılmaya devam edip de, özürsüz cuma namazına cemaatle kılınan cuma namazına gelmeyenlere yapılan tehdittir. Beri tarafta beş vakit namazdan, cuma namazından, hattâ bayram, cenaze namazından bile bihaber olanların ne dereceye düşeceğini sizlerin iz'an ve irfanınıza terk ediyorum.

Ey mümin kardeşim! Cuma namazını kılmakta gayret gösterenlere yapılan şu müjdeye bakınız. Yar-ı-gâr-ı refik seyyidina Eba Bekir Siddik Radiyallahu anh, efendimiz sallallahu aleyhi vesellemden şu müjdeyi vermektedir..

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ مَنْ اغْتَسَلَ
يَوْمَ الْجُمُعَةِ كَفَّرَتْ عَنْهُ ذُنُوبُهُ وَإِذَا مَشَى إِلَى الْجُمُعَةِ كَتَبَ
اللَّهُ تَعَالَى لَهُ بِكُلِّ خَطْوَةٍ عِبَادَةَ عِشْرِينَ سَنَةً فَإِذَا صَلَّى الْجُمُعَةَ
فَلَهُ أَجْرٌ أَعْمَلُ مِائَةِ سَنَةٍ

(An-in-nebiyyü sallallahü aleyhissalätü vesselâmü ennehu kale: Men-igtasale yevmel-cum'ati küffiret anhu zünübühü ve izâ meşâ ilel-cum'ati keteballâhu tealâ lehu biküllü hatvetin ibadete ısrıyne seneten fe-izâ sallâl cum'ate felehu ecren ameli mieti senetin)

Mânayı şerifi: Bir kimse cuma günü, Cuma namazı için

gusl etse, yâni baştan ayağa yıkansa, temizlense. O kimsenin günahları örtülür. Mescide giderken, oraya varıncaya kadar her bir adımına yirmi sene ibadet etmiş sevabı verilir. Namazı kıldığı takdirde ona yüz sene ibadet etmiş sevabı ihsan buyrulur.

Said ibni Museyyeb radiyallaahu anh buyuruyor: **Nafile hac yapmaktan, Cuma namazı kılmak bana daha sevgili gelir.** Bu Said ibni Museyyeb denilen zatın rivayet ettiği hadisleri mezhep sahibi İmamı Şafii hazretleri kendisine senet ittihaz etmiştir.

HİKÂYE

Meysere hazretleri diyor ki: Ben, müslüman kabristanından geçiyordum. Kabristana selâm verdim. Onlar hakkında dua ettim. Kabirden şöyle bir seda işittim: «Ey dünyada yaşayanlar! Size müjde olsun. Ayda dört defa hac ediyorsunuz.» Hayret ettim ve sordum: «Nasıl olur ayda dört defa hac edebiliriz?» O ses bana cevaben dedi ki: «Bu hac cuma namazı kılmaktır. Bilmiyor musunuz. Cuma namazı kılmak haccı mebrur'dur.» Mescitlere kadar gelip, evlerinize dönmeniz, Kâbei muazzamayı tavaf etmek gibidir. Bizim ruhlarımız cuma günleri mescidlerinizin kapısına kadar geliyor. Bizler sizin yaptığımız amelleri görüyor, zikrinizi işitiyoruz. Bize okuduğunuz rahmet ve duadan dolayı sizlerden razıyız.

Yedinci kat samadan sonra, beytül-mâmur vardır. Bu beytül-mâmurun yanında yüksek bir minare ve minber ile mihrap vardır. Cuma günü olduğunda mezkûr minarede Cebrail Aleyhisselâm ezan okur, İsrail Aleyhisselâm minbere çıkıp hutbe irad eder. Mikâil Aleyhisselâm imam olup cumayı kıldırır. Cemaât sema ve arz melekleri ile dolar. Bizim mescidlere dolup kıldığımız Cuma namazı gibi, onlarda bu makamda cumayı eda ederler. Namaz bittikten sonra, Cebrail Aleyhisselâm şöylece dua eder: «Yarabbi! Bugün okumuş olduğumuz şu ezanın sevabını, dünya yüzünde mevcut olan cumaya gelip ezan okuyan müezzinlere bağışladım» dediğinde, İsrail Aleyhisselâm da: «Okumuş olduğum hutbenin sevabını, dünya yüzünde hutbe okuyan hatiblerin defteri ameline hediye ettim» der. Mikâil Aleyhisselâm da: «Yarabbi, kıldırduğım bu Cuma'nın sevabını dünya yüzünde Cuma namazı kıldırın imamlara

hibe ettim» dediğinde, Cumayı kılan melekler de: «Ey Rabbi-miz! Kılmış olduğumuz bu cumanın sevabını dünyadaki imam arkasında Cuma kılan ümmeti Muhammed'e hibe ettik. Kabul buyur» derler. Allahu teâlâ ve sübhanehu da: «Ey benim meleklerim! Cuma namazı kılan mü'minler için benim sehavetimin, cömertliğimin nice olduğunu biliyormusunuz? İzzetim ve celâlim hakkı için, benim emrime imtisal ve habibim Muhammedime ihtida ederek kullarımdan Cuma namazı kılanların, mevcut günahlarını affettim.» diye, kendi müjdesini ve rahmaniyetinin tecellisini ilân eder.

Allahın ümmeti Muhammed'e bir başka müjdesi; Arşın altında sayısını Allahu teâlânın bildiği bir takım melekler vardır ki; bu meleklerin yüzleri güneş kadar parlak, başları ay gibi nurlu, göğüsleri yıldızlar gibi ziyâdardır. Cuma günü olduğunda, bu melekler Allaha secde ederler. Secdelerinde: «Ya-rabbi! Bugün cuma namazı kılan mü'minleri affet» diye niyaz ederler. Allahu Sübhanehu teâlâ bunlara hitaben: «Ey benim meleklerim, şahid olunuz. Cuma kılan o müminleri affettim.» diye buyurur.

Nebi Aleyhisselâm rivayet ettiler ki Cebrail Aleyhisselâm bana geldi, Elinde beyaz bir ayna vardı. Sordum. Bu nedir Ya Cebrail? Rabbin sana cuma gününü bununla arz ve beyan etti. Cumayı da, sana ve senin ümmetine bayram kıldı. aynanın ortasında bir nokta vardı. (Bu nokta nedir?) diye sordum. Cevaben bana dedi ki: 24 saatte bir saat vardır ki, o saatte edilen dua kabul olunur. İşte, bu nokta o saate işarettir. Cuma, günlerin efendisidir. Cumada bir saat vardır ki, o saatte edilen dualar red olunmaz. O saatin ise, hatiblerin hutbe okuduğu vakit içerisinde bulunduğu mükâsefe erbabı tarafından bildirilmiştir.

Buna binaen, müslüman Türk kavmine Anadolu kapısını açan, müslüman Türk tarihinde büyük bir dönüm noktası olan Malazgirt Meydan Muharebesinde Gazi kumandan Alp Aslan hazretleri, âlimleri ve şeyhleri toplayıp, mecliste bulunan harb gazilerine hitaben, düşman ordusunun kendilerinden sayıca çok fazla olduğunu, silâh ve cephane bakımından da kendilerinden çok daha kuvvetli olduklarını beyan edip ne yapmaları lâzım geldiğini sorduğunda, huzurdaki ulema, şeyhler ve gaziler: «Yarın Cuma'dır. Cumada gizli bir saat vardır, ve o saatte edilen dualar muhakkak kabul buyurulur. O saatin de, hatiplerin hutbe okuduğu vakit içerisinde olduğu tahmin edil-

mektedir. Eğer, o saatte düşmana hücumla geçilirse; ne kadar kuvvetli ve çok olurlarsa olsunlar, düşmanın perişan olup, zaferin müslüman orduya ait olacağı Allahın müjdelerindedir» denildi. Hücum için askerî kararlar alınarak meclis dağıldı.

Ertesi sabah, şafaktan evvel kalkılıp sabah namazı kılındı. Sonra, başta Alp Aslan hazretleri olduğu halde bütün mücahitler zırhlarını, elbiselerini çıkarıp kefenlerine sarındılar. Alp Aslan başına da bir kefen sarmıştı. «Fırar, zilletdir cennâtu âliyât, kılıçların gölgesindedir. İşte ben kefenime büründüm ve rabbim ile buluşmak üzere hazırlandım. Melekler ise, bizleri karşılamaya hazır vaziyettedir. Hele hele Muhammed Aleyhisselâm, kucağını açmış vaziyette bizleri bekliyor. Dünyada ne kadar yaşarsan yaşa. Neticede oraya, üstümüzdeki kefenle gideceğiz. Ben, bunu şimdiden giydim. Böyle yapmak isteyenler benimle gelsin» Asker hep bir ağızdan semayı inle-tircesine tekbir getirmeye başladı. Cuma vakti de yaklaşmıştı. Alp Aslan önüne bir kur'anı-kerim getirtti. Yanında Kâbei muazzamanın mübarek anahtarı da vardı. Kur'anı Kerimi açıp «Sûrei-Fetih» den bir miktar okudu. Cuma namazı vakti, hutbeye çıkıp dua etme vakti idi ki, Alp Aslan hemen kılıcını kınından çekip, hafızlara işaret etti. Onlar yüksek sesle «Sûrei Enfal» ve «Sûrei-Feth» i okumaya başladılar. Gazilere işaret etti, onlar da hep bir ağızdan «Allah, Allah» sedaları ile arşı alâya lafzı celâli ulaştırdılar. Sanki, kabirler yarılmıştı. Hesap günü, hesap vermeye hazır olanlar gibi kefenlerine bürünmüş olan askerler düşmana öyle bir şevk ve azametle hücumla kalktı ki, yüzbin piyade ve elli bin süvari olmak üzere 150.000 kişilik düşman ordusuna girmeleri ile onları darmadağın etmeleri bir oldu. Tıpkı çakal sürüsüne dalan birkaç aslan gibi...

Bir taraftan tekbir (Allah, Allah) sedaları, Öteki taraftan (Hora) sesleri birbirine karışıyordu. Dağlar gibi cesetler ortaya yığıldı. Bir gazi; kırk düşman ile döğüşmeye mecbur kalıyordu. Fakat, buna rağmen Cuma'daki eşref saatin sırrı tecelli etmiş, bu sürü halindeki kuvvetli ordu mağlûp olmakla kalmamış, kendi krallarını bile esir olmaktan kurtaramamışlardı. Geride kalanların bir kısmı ise kaçılamamışlardı.

Gaziler ocağı, şehitler bucağı Anadolu, Türk ve müslümana Cuma hürmetine Allah tarafından ihsan olunmuştu, kıyamete kadar da islâm, Türk kalacaktı. Aziz cemaat! Burada Malazgirt şehid ve gazileri için bir fatiha okuyalım ve onların

ruhlarını bir nebze memnun etmek ister iseniz, Cumaya onlar gibi hürmetkâr olunuz. El Fatiha.

Hatip minbire çıktığında, iki rekâtlık farzdan selâm verinceye kadar yapılacak alışveriş, ticaret haramdır. Bütün hafta alışveriş yapabilirsin. Lâkin bu vakitte haramdır.

Cenabı Risaletmeab efendimiz buyurdular: «Cumaya ilk giden kişi, Allah yolunda bir deve kurban etmiş gibi sevab kazanır. İkinci giden kimse, Allah yolunda inek kurban etmiş gibi; Üçüncü giden ise, koyun kurban etmiş gibi; dördüncü olarak giden bir tavuk sadaka vermiş gibi, beşinci olarak giden ise, bir yumurta sadaka etmiş gibi sevaba nâil olur.»

Hatip minbere çıktığı vakit, mescid kapısında durup bu sevapları yazan melâike kalemlerini ve defterlerini alıp minberin yanında toplanırlar ve hutbeyi dinlerler. Hatip minbere çıktıktan sonra gelenler ise yukarıdaki sevaplara erişmez. Sadece üzerine farz olan borcunu eda etmiş olur. Bu vakitte gelen zevatın aldığı ecri ise dersin başında beyan etmiştik.

Cuma günü, cumaya mahsus olmak üzere guslet, yâni baştan aşağı yıkan. Kendi ailene de gusl ettir. Allah, evlât verirse bu sebepten âlim, zâhid, salih ve cömert bir evlât doğar.

Cuma namazı kılmak için yolu uzak olan yerlere gitmeye gayret et. Her bir adımı için verilen sevabı beyan ettik. Temiz elbise giy! Fakat, yalnız üstünü başını temizlemekle kalma. Kalbini ve amelini de temizlemeye çok dikkat et, gayret göster. Hutbeyi dinlerken konuşma, hele hele hiç uyuma. Çünkü cuma hutbesi, iki rekât namaz yerine kaimdir. Nasıl namazda konuşulmaz ve uyanmaz ise hutbe de böyledir.

Geç geldinse, ön tarafa geçeceğim diye ibadullahı eze eze ön safa geçmeye çalışma! Güzel koku sürün. Vaktin müsaitse, işin yok ise, camiye erken gel ve geç çık. Fukaraya tasadduk et. O gün evine ve ailene hergünden fazla ikram ve ihsan eyle. Onlara güler yüz göster. Günahattan, mes'uliyetten çok kaçın. Zira, cumaya hürmet eden kişiye nasıl pek büyük ecir ve sevaplar verilirse, ona hürmetsizlik eden kimselere de o derece azab verilir. Tıpkı, bir padişaha karşı dalkavukluk yapmazsınızın hürmet gösteren kimse, o padişah tarafından ihsan ve ikram içerisinde bırakılır ve padişaha karşı hürmetsizlik eden, edepsizlik yapan kişi de nasıl cezalandırılırsa bu da böyledir.

Sakin özürsüz cuma namazını terk etme, münafıklardan olursun zira Resûl Aleyhisselâm efendimiz hadisi şeriflerinde: **Bir kimse tenbellikle üç cumayı terk etse o kimsenin Allah kalbini mühürler.** Diğer bir hadisi şeriflerinde de: **Özürsüz üç cuma namazını terk eden münafıklardan yazılır diyorlar.**

مَنْ تَرَكَ ثَلَاثَ جُمُعَاتٍ تَهَاوَنًا بِهَا طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قَلْبِهِ
مَنْ تَرَكَ ثَلَاثَ جُمُعَاتٍ مِنْ غَيْرِ عُذْرٍ كُتِبَ مِنَ الْمُنَافِقِينَ

(Men tereke selâse cumain tehavünen biha taba'llahu alâ kalbihi men tereke selâse cumuatîn min gayri özrin kütibe minel-münafıkıyn).

Şerefi, izzeti, faidesi çok olan birşey, fesada uğrayınca o hepsinden kötü bir duruma düşer. Basit bir misal: Taze vaziyette iken içilen veya yenilen yumurta ne kadar faydalı ise, bayatlayan, fesada uğrayan, bozulan yumurta insanı zehirler.

Buna mümasil olarak cumaya ne kadar hürmet ve tâzim gösterirsen, o derece sevap alırsın. Ne kadar hürmetsizlik gösterirsen, o cuma namazı senin helâkine sebep olur. Safları düzgün tut. Sıklaştır. Yapıldığı vakit mükâfaatı büyük olan bir işin terkedildiği zaman cezası o nisbette büyük olur.

Namazda saf olmak, yalnız namaz kılarken ki, sıraların düzgün olması demek değildir. Safların iyi ve düzgün olması ile birlikte senin kalbinin de saf ve temiz olması demektir. Kötülükten kendini tathir etmelidir.

«İstekıymû yerhamkümullah» istikamet ediniz ki, Allah size merhamet etsin kavli nebisinden murad, sadece namaz esnasında saf olmak değil; aynı zamanda kalbini de saf hale getirmeyi muraddır. Her işinde istikamet yâni özü sözü doğru olmayı muraddır. Namazda safı düzeltip, saf'a istikamet verip; namaz haricinde kalbini kötülükten tasfiye, nefsini fenalıktan tezkiye etmeyen, işinde sözünde doğru olmayan yalancılık yapan, nerede kaldı ki, Allahın rahmetine nail olabilir.

Yarabbi! Bizi cumanın şefaataına nail eyle! O günde sana

ibadet kılıp, senin rahmetine erişen salihler zümresine bizi de dahil eyle! Cuma günü bizim muradımızı ihsan eyle! Muradımız, senin rızandır. Bize daima rızayı şerifine muvafık amel-ler işlemek nasib eyle! Belki kıldığımız bu cuma namazı bizim son cuma namazımızdır. Haftaya yetişemezsek, iman ile geçür. Salihlere ilhak eyle! Bizi zalimlere kul eyleme! Kâfire esir, namerde muhtaç, nefsimiz elinde zebun eyleme! Cumanın şefaatine nâil kıl. Şikâyetinden emin eyle! Sana hakkı ile ibadet edemedik, aczimizi itiraf ediyoruz. Kusur ile kıldığımız ibadetlerimizi red etme. Senin celâl ve azametini lûtfunu ve keremini bilemedik. Bilmemize de imkân yok. Verdiğin bu hudutlu akıl ile, senin nihayetsiz hikmetlerini nasıl idrak edebiliriz? Aczimizi bilmek, seni bilmektir. Affın ile nazar kıl, bizi mesrur et, sevindir.

Seni hakkı ile zikir edemedik. Bizi bu noksanımız ile kabul et. Verdiğin sonsuz nimetlere şükr etmek mümkün mü? Balığın denizde etrafını, her tarafını su kapladığı gibi, bizim etrafımızı da senin nimetlerin öylece sardığı halde, biz bunların bir katresine dahi şükr etmekten âciziz. Verdiğin nimetleri saymaktan da âciziz. Sana gecede, gündüzde, varlıkta ve darlıkta şükr ederiz.

Kıyamımız, secdemiz sanadır. Seni, noksan sıfatlardan tenzih ederiz. Seni, tesbih ve takdis ederiz. Birsın, varsın, varlığına nihayet yok. Bizleri, doğru yolundan ayırma! Sıratı mustakiym olan islâm dininde sâbit-kadem eyle! Bizleri, hışım ettiğin ve gazabına uğrattığın kimselerden eyleme! Bizler âsiyiz, günahkârız ama, senin sevgili Muhammedinin ümmetiyiz. Merhametinden ümidimizi kesmedik. Divanına geldik. Bizi boş çevirme! Bizi kapından kovma. Rahmetinden ümidimizi kesmediğimiz gibi bu ümitten de ayrılmıyoruz. Bize rahmetinle tecelli et. Sıhhat nimetini, iman devletini üzerimizden kaldırma!

Bizi, nefsi ile uğraşıp, seni unutanlardan eyleme! Azabından korkarız. Rahmetini ümid ederiz. Sen o Allahsın ki, bir kez Allah diyeni af edersin. Biz seni hergün anıyoruz. Şanına lâyük mıdır ki, bizleri af etmeyesin? Azab edersen senin kullarınız. Af edersen ilâhımız, melceimiz sensin. Sen günahları af edecisin.

İlâhi! Bizlere hışım etme. Bizi âsilere katma. Cehennem nârına atma. Sen bizleri kapından kovarsan, biz hangi kapıya iltica eder, nereye sığınabiliriz? Bize gazab edersen, bizi senin

gazabından kim kurtarabilir? Bize ikram edersen, bu ikramına kim mâni olabilir? Ya Hannan! Ya Mennan! Ya Deyyan! Ya Sübhan! Ya Kadîmel-Gufran ve Ya Kadîmel İhsan! Bize lutfun ile muamele eyle! Bütün hayırlı işlerimizde bizlere kolaylık ihsan eyle! Bizi kibir, gurur, ucub ve riyadan beri eyle! Bize kendimizi küçük göster. Kahrından necat ver. Bizi zalimlere ezdirme! Nefsimize zebun etme. Gönlümüzü pâk, alınımızı ak eyle. Kalblerimizi nuru Kur'an ile pürnûr, dillerimizi tevhid ile süsle. Yarab! İsmimizi defteri islâmdan silme cisimlerimizi tebdil etme. İymandan sonra küfre, hidayetden sonra delâlete, nurdan zulmete bizleri itme! Yoktuk, var ettin. Zelil idik, aziz ettin. Bizi şekli insana bürüdün. Çıplaktık giydirdin. Açtık, doyurdun. Cahil idik, ilim ihsan eyledin. Kendine kul, habibine ümmet eyledin. Bizleri kulluğunda kaim, dininde dâim eyle! Şeklimizi insan yarattığın gibi, batınımızı da insan eyle! Bizi affınla şad eyle!

Bu yazdığımız risalei şerifeyi indi-ilâhîde ve indi Resûlde makbul eyle! Tesirini halk eyle! Okuyup, âmil olan kullarını hesapsız olarak cennetine kabul eyle! Bizi, duadan unutmayanları, iki cihanda habibinin nigâhı iltifatına nail eyle! Bu derslerimizden Resûlüllahı haberdar eyleyip, ruhu Resûlüllahı bizden hoşnud ve razı eyle! Bi-hürmeti seyyidil mürseliyn. Velhamdü-lillahi-rabbil-âlemin.

Sübhane rabbike rabbil izzeti ammâ yasifûn ve selâmün alel-mürselin-vel hamdü lillahi-rabbil-âlemin.

Rızaen lillâh ve rızaen li resûlillah ve rızaen li ricalillah. El Fâtiha.